

Fizička osoba protiv koje se vodi upravna istraga zbog trgovanja na temelju povlaštenih informacija ima pravo na šutnju ako bi iz njezinih odgovora mogla proizići njezina odgovornost za prekršaj kažnjiv administrativnim sankcijama kaznenopravne prirode ili njezina kaznenopravna odgovornost

Međutim, pravo na šutnju ne može opravdati svako nepostojanje suradnje s nadležnim tijelima, poput odbijanja prisustvovanja saslušanju ili odugovlačenja

Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (Consob) (Državna komisija za trgovačka društva i burzu, Italija) 2. svibnja 2012. osobi DB izrekla je sankcije u ukupnom iznosu od 300 000 eura za upravni prekršaj trgovanja na temelju povlaštenih informacija počinjen 2009.

Consob joj je također izrekao sankciju od 50 000 eura zbog nesudjelovanja. Naime, osoba DB je, nakon što je nekoliko puta zatražila odgodu datuma saslušanja na koje je bila pozvana kao osoba koja ima saznanja o činjenicama, na tom saslušanju odbila odgovoriti na postavljena joj pitanja.

Nakon što je njezin prigovor protiv tih sankcija odbijen, osoba DB podnijela je kasacijsku žalbu Corteu suprema di cassazione (Visoki kasacijski sud, Italija). Taj je sud 16. veljače 2018. uputio Corteu costituzionale (Ustavni sud, Italija) incidentalno pitanje o ocjeni ustavnosti koje se odnosilo na odredbu talijanskog prava¹ na temelju koje je izrečena sankcija zbog nesudjelovanja. Tom se odredbom sankcionira nepravodobno postupanje u skladu s Consobovim zahtjevima ili uzrokovanje kašnjenja u izvršavanju funkcija tog tijela, uključujući u pogledu osobe kojoj Consob pripisuje trgovanje na temelju povlaštenih informacija.

Corte costituzionale (Ustavni sud) naglasio je da je u talijanskom pravu trgovanje na temelju povlaštenih informacija istodobno upravni prekršaj i kazneno djelo. On je zatim istaknuo da je predmetna odredba donesena radi provedbe posebne obveze nametnute Direktivom 2003/6² i da se njome trenutačno provodi odredba Uredbe br. 596/2014³. On je zatim Sudu postavio pitanje o sukladnosti tih akata s Poveljom Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja) i, konkretnije, s pravom na šutnju.

Veliko vijeće Suda priznaje postojanje prava na šutnju, zaštićenog Poveljom⁴, u korist fizičke osobe i presuđuje da Direktiva 2003/6 i Uredba br. 596/2014 omogućuju državama članicama da

¹ Članak 187. quindicies Decreta legislativo n. 58 – Testo unico delle disposizioni in materia di intermediazione finanziaria, ai sensi degli articoli 8 e 21 della legge 6 febbraio 1996, n. 52 (Zakonodavna uredba br. 58 koja sadržava pročišćeni tekst odredbi u području financijskog posredovanja u skladu s člancima 8. i 21. Zakona od 6. veljače 1996., br. 52) od 24. veljače 1998.

² Na temelju članka 14. stavka 3. Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2003. o trgovanju na temelju povlaštenih informacija i manipuliranju tržištem (zloporabi tržišta) (SL 2003., L 96, str. 16.), (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 3., str. 74.), države članice moraju odrediti sankcije koje se primjenjuju zbog nesudjelovanja u istrazi obuhvaćenoj člankom 12. te direktive. U potonjem članku pojašnjeno je da u okviru toga nadležno tijelo mora moći tražiti informacije od svake osobe te je, prema potrebi, pozvati i saslušati.

³ Članak 30. stavak 1. točka (b) Uredbe (EU) br. 596/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o zloporabi tržišta (Uredba o zloporabi tržišta) te stavljanju izvan snage Direktive 2003/6 Europskog parlamenta i Vijeća i direktiva Komisije 2003/124/EZ, 2003/125/EZ i 2004/72/EZ (SL 2014., L 173, str. 1. i ispravak SL 2016., L 287, str. 320.). Ta odredba nameće određivanje administrativnih sankcija zbog nesudjelovanja u istrazi ili nepridržavanja pravila prilikom istrage, nadzora ili zahtjeva kako je navedeno u članku 23. stavku 2. te uredbe, u čijoj je točki (b) pojašnjeno da to uključuje ispitivanje osobe s ciljem dobivanja informacija.

⁴ Članak 47. drugi stavak i članak 48. Povelje

poštuju to pravo u okviru istrage koju nadležno tijelo vodi protiv takve osobe i u kojoj može biti utvrđena njezina odgovornost za prekršaj kažnjiv administrativnim sankcijama kaznenopravne prirode ili njezina kaznenopravna odgovornost.

Ocjena Suda

S obzirom na sudsku praksu Europskog suda za ljudska prava o pravu na pošteno suđenje⁵, Sud naglašava da se **pravu na šutnju, koje je u srži pojma „pošteno suđenje”, osobito protivi to da fizička osoba bude sankcionirana zbog odbijanja da tijelu koje je nadležno na temelju Direktive 2003/6 ili Uredbe br. 596/2014 dâ odgovore iz kojih može proizići njezina odgovornost za prekršaj kažnjiv administrativnim sankcijama kaznenopravne prirode ili njezina kaznenopravna odgovornost.** S tim u vezi Sud pojašnjava da se sudska praksa koja se odnosi na obvezu poduzetnika da u okviru postupaka nakon kojih mogu biti izrečene sankcije zbog protutržišnih ponašanja pruže informacije koje kasnije mogu biti iskorištene za dokazivanje njihove odgovornosti za takva ponašanja ne može analogijom primijeniti radi utvrđenja dosega prava na šutnju fizičke osobe optužene za trgovanje na temelju povlaštenih informacija. Sud dodaje da **pravo na šutnju ipak ne može opravdati svako nepostojanje suradnje dotične osobe s nadležnim tijelima, poput odbijanja prisustvovanja saslušanju koje su ona organizirala ili odugovlačenja čiji je cilj odgoda njegova održanja.**

Naposljetku, Sud primjećuje da se i Direktiva 2003/6 i Uredba br. 596/2014 mogu tumačiti u skladu s pravom na šutnju, prema kojem tumačenju one ne zahtijevaju da fizička osoba bude sankcionirana zato što je nadležnom tijelu odbila dati odgovore iz kojih može proizići njezina odgovornost za prekršaj kažnjiv administrativnim sankcijama kaznenopravne prirode ili njezina kaznenopravna odgovornost. U tim okolnostima nepostojanje izričitog isključenja izricanja sankcije za takvo odbijanje ne može utjecati na valjanost tih akata. **Zadaća je država članica da osiguraju da fizička osoba ne može biti sankcionirana zbog odbijanja davanja takvih odgovora nadležnom tijelu.**

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293

⁵ Pravo na pošteno suđenje sadržano je u članku 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenoga 1950.